

Η συμβολή του διαδικτύου και εν γένει του ηλεκτρονικού λόγου στη φθορά της γλώσσας (Μέρος Α΄)

/ Γενικά

Φωτο:signalive.com

Ζούμε στην εποχή της πληροφορίας και του άφθονου βιβλίου. Με την ανακάλυψη της τυπογραφίας τον 15ο αι. τέθηκε θα λέγαμε το πρώτο κύτταρο της ευρείας διάδοσης των γνώσεων και του βιβλίου, που ως τότε ήταν είδος πολυτελείας. Όμως η τυπογραφία απετέλεσε το πρώτο κύτταρο και για ένα άλλο φαινόμενο της εποχής μας· της ηλεκτρονικής πληροφορίας. Είναι προφανές, στους περισσότερους, που έχουν κάποια γνώση της σύγχρονης τεχνολογίας, ότι ο ηλεκτρονικός υπολογιστής δεν είναι παρά η συνέχεια και η εξέλιξη της απλοποιήσεως των πράξεων της γραφής και της αναγνώσεως, που πρωτοέθεσε η τυπογραφία. Κοινός δε συνδετικός κρίκος των δύο είναι η γραφομηχανή, που αποτελεί ευφυή εξέλιξη του τυπογραφείου και πρόδρομο του πληκτρολογίου των υπολογιστών. Σήμερα μάλιστα τα πράγματα τείνουν περισσότερο στην οριστική κατάργηση του έντυπου λόγου και την επικράτηση του ηλεκτρονικού. Όμως αυτός ο ηλεκτρονικός λόγος συνδέεται και με κάποια γλωσσικά προβλήματα, τα οποία και θα αποτελέσουν το θέμα του παρόντος συντόμου άρθρου.

Είναι αναμφίβολη η διευκόλυνση που έχουν εισάγει οι υπολογιστές στην ζωή μας. Ειδικότερα στο θέμα της γραφής και της ανάγνωσης προσφέρουν τεράστιες ευκολίες και επιταχύνουν τις διαδικασίες αυτές ασύγκριτα, προς τον παλαιό παραδοσιακό τρόπο του γραπτού ή εντύπου κειμένου. Και ειδικότερα, εκείνοι που θέλουν να γράψουν χρησιμοποιούν προγράμματα εκ των οποίων το κυριότερο είναι το Microsoft Word ενώ για την ανάγνωση καταφεύγουν σε «σκαναρισμένα» βιβλία, ψηφιοποιημένες εκδόσεις περιοδικών και εφημερίδων, και από εκεί και πέρα, στα πράγματι αναρίθμητα κείμενα και λογίς-λογίς παράγωγα λόγου που κατακλύζουν το διαδίκτυο. Όμως δυστυχώς η ηλεκτρονική πληροφόρηση δεν συνεπάγεται μόνο οφέλη αλλά και ζημιές – και δεν εννοώ τις κοινώς λεγόμενες που αφορούν το ήθος και τον χαρακτήρα, και που πολύ ευλόγως θίγονται από πολλούς, αλλά αυτές που αφορούν την γλώσσα μας.

Αν παρατηρήσει κανείς προσεκτικότερα το γενικό ποιόν του λόγου στο διαδίκτυο θα διαπιστώσει κάποια καινοφανή φαινόμενα που δεν υπήρχαν προ δύο δεκαετιών –τουλάχιστον σε αυτήν την έκταση– στον ρέοντα ελληνικό λόγο. Αυτά είναι κυρίως α) το λεγόμενο Greeklish^[1], β) η εκτεταμένη χρήση του λατινικού ερωτηματικού, αντί του ελληνικού, γ) η ασύνδετη σύνταξη, και μία σειρά στοιχείων που κατά την γνώμη μου οφείλονται στην επίδραση του Microsoft Word, όπως δ) η λεγόμενη χήρα(η ορφανή) γραμμή, ε) η πλήρης στοίχιση, και εν γένει η παροχή ενός πλήθους βλαβερών επιλογών της γραφής. Από εκεί και πέρα υπάρχουν και άλλα όχι τόσο διαδεδομένα φαινόμενα τα οποία υπόκεινται στην αυθαιρεσία του καθενός γράφοντος. Αλλά ας εξηγήσουμε συντόμως το καθένα.

A) Το λεγόμενο Greeklish είναι το δυστυχώς πολύ διαδεδομένο φαινόμενο της γραφής κατά την ιδέα «αρκεί να καταλάβει τι εννοώ». Παρατηρείται κυρίως στα μηνύματα των κινητών, στα e-mail, και γενικότερα σε όλες τις πλατφόρμες επικοινωνίας (facebook, twitter, κ.τ.λ.). Έτσι για παράδειγμα αντί κανείς να γράψει *Γεια σου* γράφει *Giasou*, η ακόμη πιο εύκολα *giasu*. Η αιτία του φαινομένου αυτού βρίσκεται κυρίως στην ταχύτητα των ρυθμών της επικοινωνίας των σημερινών ανθρώπων, διότι οι περισσότεροι κοιτούν πως το συντομότερο θα γράψουν και θα επικοινωνήσουν. Καθότι δηλαδή το πληκτρολόγιο του κινητού ή του υπολογιστή προκρίνει το λατινικό αλφάβητο, και καθότι επίσης αυτό έχει λιγότερες ορθογραφικές απαιτήσεις από το ελληνικό τους εξυπηρετεί καλύτερα. Όμως ακριβώς γι' αυτό το Greeklish καταστρέφει την γλώσσα μας, διότι εισάγει νέες συνήθειες, αμβλύνει το αίσθημα της υποχρεώσεως προς την ορθότητα και εν τέλει προάγει την λήθη της ορθογραφίας.

B) Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μία εισβολή του λατινικού ερωτηματικού(?) έναντι του δικού μας ελληνικού(;). Στον βωμό της ιδέας, ότι κύρια παράμετρος

της γραφής είναι η συνεννόηση, οι χρήστες του ισχυρίζονται ότι αρκεί να δηλώνεται με κάποιο σημείο η ερώτηση. Μάλιστα προβάλλονται και δικαιολογητικά, και λένε ότι το προτιμούν επειδή είναι δήθεν ομορφότερο ή εντυπωσιακότερο ή ακόμη -το τολμηρότερο- ότι «το τι είναι σωστό και τι λάθος, ποιός το ξέρει;». Η πραγματική αιτία της διαδόσεώς του όμως φαίνεται είναι πάλι η συνήθως ευκολότερη εύρεσή του στο πληκτρολόγιο και η προτίμησή του από τους διαφημιστές, καθώς είναι μεγαλύτερο και εμφανέστερο προς τους διαφημιστικούς σκοπούς, από το ελληνικό. Όμως και αυτό ζημιώνει την ελληνική ορθογραφία, και αν οι ενδιαφερόμενοι - αν θελήσουν- θα βρουν για ποίο λόγο η ελληνική χρησιμοποιεί το ένα σύμβολο η δε λατινική το άλλο.

Γ) Αποτέλεσμα της τάσεως της εποχής για ταχύτητα και ξερή πληροφορία είναι το ευρέως διαδεδομένο φαινόμενο της ασύνδετης σύνταξης πλείστων κειμένων του διαδυκτιακού λόγου - και όχι μόνον. Οι συντάκτες αυτών, δηλαδή, σκοπεύοντας μόνο στο να μεταδώσουν τις ιδέες τους, η πληροφορίες, αμελώντας την ορθή σύνταξη, κατασκευάζουν κείμενα «εκτρώματα» όπου συχνά, θέματα ή νοήματα άσχετα μεταξύ τους, προκειμένου να συμπεριληφτούν στο ίδιο κείμενο, παρατίθενται απλά, με την θεραπεία συνήθως δια της χρήσεως της χήρας γραμμής - για την οποία θα μιλήσουμε εφεξής. Ακόμη γίνεται μεγάλη χρήση -η μάλλον κατάχρηση- του λεγομένου cory-paste, κατά το οποίο φράσεις η ολόκληρες ενότητες από άλλα κείμενα αντιγράφονται με μία κίνηση του ποντικιού και εμβάλλονται στο προς σύνταξη κείμενο. Δια των τρόπων όμως αυτών το κείμενο καθίσταται απρόσωπο και συνονθύλευμα ιδεών και δεν αποτελεί πραγματική έκφραση και εικόνα του πνεύματος και του νου του γράφοντος.

Συνεχίζεται....

[\[1\]](#) Ο όρος αυτός προκύπτει από την συγκοπή και ένωση των αγγλικών λέξεων Greek και English και σηματοδοτεί την γραφή των ελληνικών λέξεων με την χρήση του αγγλικού αλφαβήτου.

Η συμβολή του διαδικτύου και εν γένει του ηλεκτρονικού λόγου στη φθορά της γλώσσας

Μιχάλης Αθανασίου

Πτυχιούχος Θεολογίας Α.Π.Θ.

Msc Θεολογίας